

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski (przewodniczący)

SSN Jan Górowski (sprawozdawca)

SSN Iwona Koper

w sprawie ze skargi H. Ś. i J. Ś.

o wznowienie postępowania w sprawie z powództwa J. Ś. i H. Ś.

przeciwko J. Z.

o wydanie,

zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 12 lutego 2004 r., sygn. akt III Ca (...),

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 stycznia 2005 r., zażalenia skarżącej H. Ś. na postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 20 września 2004 r., sygn. akt III Ca (...),

odrzuca zażalenie.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 22 października 2003 r. Sąd Rejonowy w D. oddalił wytoczone w dniu 2 września 2002 r. powództwo windykacyjne, stwierdzając, że przedmiot sporu to część działki stanowiącej własność pozwanej, a sporne nieruchomości zostały rozgraniczone w sprawie zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu Wojewódzkiego w K. z dnia 13 września 1990 r.

W apelacji powodowie oznaczyli wartość przedmiotu zaskarżenia - pokrywającą się z wartością przedmiotu sporu - na kwotę 5 580 zł.

Wyrokiem z dnia 12 lutego 2004 r. Sąd Okręgowy w K. apelację oddalił, dzielając ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego, oraz jego argumentację prawną.

W dniu 9 czerwca 2004 r. powodowie wnieśli skargę o wznowienie postępowania, oznaczając w niej wartość przedmiotu sporu na kwotę 11 160 zł, którą Sąd Okręgowy odrzucił postanowieniem z dnia 13 lipca 2004 r. W uzasadnieniu wskazał, że wprawdzie

powodowie formalnie powołali się na przesłanki wznowienia określone w art. 401 pkt 1 k.p.c. i art. 403 § 3 k.p.c., to jednak skarga nie została oparta na ustawowych podstawach wznowienia.

W zażaleniu na to postanowienie skarżący zarzucili, że w piśmie z dnia 9 czerwca 2004 r. powódka powołała się na wykrycie nowych okoliczności faktycznych i środków dowodowych, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy. Zażalenie to Sąd Okręgowy, jako niedopuszczalne, odrzucił postanowieniem z dnia 20 września 2004 r. W zażaleniu na to z kolei postanowienie skarżący zarzucając naruszenie art. 25 § 1 k.p.c., art. 26 k.p.c. i art. 406 k.p.c. wnieśli o jego uchylenie i nadanie sprawie dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Charakter skargi o wznowienie postępowania był już w okresie przedwojennym i jest nadal sporny, zarówno w doktrynie jak i judykaturze.

Z jednej strony prezentowany jest pogląd, że skarga o wznowienie postępowania nie stanowi środka odwoławczego, gdyż rozpoznanie dopuszczalności i zasadności wznowienia nie jest dalszym ciągiem ukończonej już prawomocnie sprawy, lecz jest pismem procesowym porównywanym do pozwu, rozpoczynającym nowy specjalnie unormowany proces. (por. np. uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 1937 r., C III 1301/35, OSP 1937, poz. 335, postanowienie Sadu Najwyższego z dnia 16 marca 1967 r., III CZP 1/67, OSNCP 1967, nr 7-8, poz. 148, uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 1998 r., III CZP 69/97, OSNC 1998, nr 7-8, poz. 111, i wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 maja 2002 r., SK 32/01, OTK-A 2002, nr 3, poz. 31 wraz z postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2004 r., SK 32/01, OTK-A 2004, nr 4, poz. 35).

Drugi nurt zapatrywań kwalifikuje skargę o wznowienie jako środek zaskarżenia, albo środek do niego zbliżony, a postępowanie nią wywołane ujmuje jako dalszy ciąg sporu zapoczątkowanego wniesieniem pozwu w sprawie prawomocnie zakończonej (por. np. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 1937 r., C II 3278/36, PPC 1938, nr 1-2, s. 56, uchwałę Sadu Najwyższego z dnia 13 września 1967 r., III CZP 60/67, OSNCP 1968, nr 3, poz. 37, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 1998 r., III CKN 739/98, OSNC 1999, nr 5, poz. 102, z dnia 8 maja 1981 r., I PZ 17/81 nie publ. i z dnia 5 grudnia 2001 r., I CZ 163/01, OSNC 2002, nr 9, poz. 115).

Nie rozważając bliżej istoty skargi o wznowienie postępowania, ze względu na to, że kwestia ta nie ma zasadniczego znaczenia dla rozstrzygnięcia zażalenia, należy zauważyć, że *de lege lata* nie jest ona ani środkiem odwoławczym ani pozwem. Jest to

wyjątkowy środek służący do wzruszania prawomocnych orzeczeń merytorycznych o cechach odrębnych wywołujący postępowanie w przedmiocie dopuszczalności wznowienia (stadium *iudicium rescindens*) i w razie jego pozytywnego wyniku inicjujący ponowne rozpoznane sprawy prawomocnie osądzonej (stadium *iudicium rescissorium*).

Z treści art. 409 k.p.c. można wywieść wniosek, że skarga o wznowienie postępowania zawiera zarówno elementy pozwu jak i środka odwoławczego. Z zawartego w tym przepisie stwierdzenia, że powinna zawierać oznaczenie zaskarżonego wyroku, podstawę wznowienia i jej uzasadnienie, okoliczności stwierdzające zachowanie terminu do wniesienia skargi i wniosek o zmianę lub uchylenie zaskarżonego wyroku wynika, iż postępowanie o wznowienie dotyczyć może tylko przedmiotu objętego zaskarżonym tą skargą orzeczenia. Wprawdzie powinna czynić zadość warunkom pozwu, ale ten przepis nie może być wykładany dosłownie, skoro podstawowym wymaganiami pozwu jest określenie żądania (świadczenia, ustalenia bądź ukształtowania stosunku prawnego) oraz wskazanie okoliczności faktycznych je uzasadniających, a tych elementów nie może zawierać skarga o wznowienie postępowania. Poza tym ponieważ w wypadku dopuszczenia do wznowienia sprawa jest rozpoznawana na nowo (art. 411 k.p.c. i art. 412 k.p.c.), należało dojść do wniosku, że przedmiot sprawy o wznowienie jest ten sam jak sprawy, która została prawomocnie osądzona.

Z tych względów wartość przedmiotu zaskarżenia skargą o wznowienie postępowania, nie może być wyższa od wartości przedmiotu sporu w sprawie, której dotyczy (por. orzeczenie Sądu Najwyższego C II 208/36, powołane w komentarzu J. J. Litauer i W. Świącicki, Kodeks postępowania cywilnego, Warszawa 1947, s. 353). Teza ta jest zgodna z § 7 ust. 1 pkt 1 i 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm.), z którego wynika, że cały wpis, taki jak od pozwu głównego, bądź wzajemnego, pobiera się od skargi o wznowienie postępowania.

Sąd drugiej instancji jak i Sąd Najwyższy, w uzasadnionych wypadkach są uprawnione do skontrolowania, czy wskazana w skardze o wznowienie postępowania wartość przedmiotu sporu jest oznaczona prawidłowo (por. odpowiednio postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2000 r., II UZ 124/00 OSNAP 2002, nr,12, poz. 294, i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 1997 r., I CKN 46/97, OSNC 1997, nr 11, poz. 180). Oznaczenie więc przez skarżących, wartości przedmiotu skargi na kwotę 11 160 zł po to, aby uzyskać prawo do zaskarżania orzeczeń do Sądu

Najwyższego w postępowaniu o wznowienie efektu przynieść nie mogło. Powołane w zażaleniu przepisy art. 25 § 1 k.p.c. i 26 k.p.c. w zw. z art. 406 k.p.c. miałyby w sprawie zastosowanie gdyby powodowie oznaczyli wartość przedmiotu skargi na kwotę niższą niż wartość przedmiotu sporu w sprawie prawomocnie zakończonej.

O dopuszczalności środków odwoławczych w postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania decyduje zatem przedmiot sprawy w postępowaniu prawomocnie zakończonym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2000 r., III CZ 173/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 144). Należało więc uwzględnić, że sprawa ta ze względu na wartość przedmiotu sporu nie była sprawą, w której przysługiwałaby kasacja (art. 392¹ k.p.c.). Na postanowienie odrzucające skargę o wznowienie postępowania wydane przez sąd, który orzekał w sprawie prawomocnie zakończonej w drugiej instancji przysługuje zażalenie do sądu Najwyższego jeżeli od orzeczenia merytorycznego wydanego na skutek wznowienia przysługiwałaby kasacja (art. 393¹⁸ § 2 k.p.c.).

Ponieważ jednak, jak wynika z powyższych uwag, kasacja nie przysługiwałaby, zażalenie na odrzucenie skargi jako niedopuszczalne trafnie Sąd Okręgowy odrzucił. Z tego samego względu niedopuszczalne jest zażalenie na to ostateczne postanowienie. Środek ten do Sądu Najwyższego dotyczyć może bowiem spraw, w których strona jest uprawniona do wniesienia kasacji (art. 393¹⁸ § 2 k.p.c.). Zażalenie podlegało więc odrzuceniu (art. 373 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 393¹⁸ § 3 k.p.c.)